

Девојка и пси

Јесен, тек што је дошла, поче да гњили. Већ крајем лета киша је даноноћно исплакала земљу. Низ главну улицу направи се велики поток, поред реке и путева ниче силан коров, усеви на њивама почеше да тамне, кола на путевима до осовина да се заглибљују, па се људи забринуше: Сам се господ на нас ископистио. Ова ће се јесен сигурно по нечему дуго памтити, говорили су староварошани сумњичаво вртећи главама загледани у мутно, набрекло небо.

Некако баш у то време у варош почеше да пристижу пси. Упочетку само са једне стране, и то од Трнавске реке, њих неколико врзмало се око Лазаријине кафане онда када почеше и први пљускови. Али када кише почеше још жешће да лију, пси су улазили у варош са свих страна. Нису се либили да се по васцели дан вуцарају улицама. Чак су се виђали и у самом центру, код споменика. Ноћу би завијали на вукове и мећаве. Имало их је разних: кусих, репатих, великих, малих, са најразноврснијом длаком по боји и дужини.

Киша и пси утераше варошанима страх у кости, па тих дана заборавише варошку лепотицу Бебу Панић, коју опазеше почетком лета. Сви су се чудили како то да се одједном, ћерка гробара Коваљова, извргне у лепу и стаситу девојку какву варош не памти од рата па наовамо. Старијим варошанима никако да изађе из сећања нека Спасенија која је била још лепша и заноснија него што је била Беба. Људи би померали памету када би је угледали, па је њен отац, вероватно мислећи да би му ћерка могла навући неку несрећу, једног кишног дана, када људи нису помишљали да* помоле нос из куће, одведе код својих рођака у далеку варош, много већу и лепшу од наше. Варошани више никада нису ништа дознали о њој, али је она остала да живи у њиховим сећањима, лепа и витка.

Ни сада варошани не помаљају нос из куће. Они млађи псовали су на сва уста и бога и сунце, а старији су само сумњичаво вртели главама и крстили се. Неки не издражше него изабоше на улице не би ли је којим случајем срели, али осим прокислих паса и ретких намерника нису ништа друго видели.

Варош није имала сна. Чим сунтон налегне на кровове, почне дуго и снажно завијање. Старци су до дуго у ноћ пушили из својих дула говорећи да се спрема нека велика несрећа, као неко ће виђен умрети, потоп се спрема, тако је било уочи рата — свашта је њихова старачка уобразиља предвиђала. И стварно, пустош нека завлада. По кафанама су једино дангубили безкућници, носачи и Цигани свирачи. Силан род који је занео тога лета поче да трули и опада испод воћака. Земља није више могла да прими кишу па река оједра и притисну њиве пуне рода.

Власти, кад кишу која није јењавала нису могли да зауставе, донеше одлуку да се униште пси луталице. Од репа — сто динара.

Већ првог јутра, након што власти залепише акт на Кабузину пекару, Љубо Виолина доносе у општинску канцеларију десетак репова. Псе је хватао ноћу. Намамљивао их је на хлеб и месо што су му давале престрављене жене, а онда их одводио до старог дрвеног моста на крај вароши. Људи из задруге отписаше за расход оне мале платнене вреће за брашно у којим је могло да стане десетак килограма, јеру је то Љубо Виолина постављао као услов, а и њима се журило да се што пре отарасе те напасти. У њих је стављао тешко и омекшало камење, а затим врећу везивао за врат псу којег је хтео да гурне с моста у надошлу и мутну реку. Рајко Носач није ни слутио зашто Љубо Виолина употребљава камен за који му је он од туре плаћао дуплу пљивовицу у Обилићу. Ни остали варошани нису знали како то жгољави Љубо, чије су жиге знале да шире раскошну музику, уништава псе. Тек, за недељу дана преста оно завијање од којег се коса на глави дизала.

После овог догађаја киша је још неколико дана падала, само сад ситна и млака. За неколико дана и она преста, па варош живну: на улице измиле свет, кафане и људи у њима почеше да живе својим животом, земља се цедила. Варошким момцима очи да искоче када поново угледаше Бебу Панић, како уска у струку заноси куковима. Неки варошани, завидљивци и акрепи, повезивали су њену лепоту са појавом киша и паса, па су говорили да она и није

лепа. Истина, Беба Панић је имала мало криве ноге и скоро неприметне црне брчиће, али имало је нечег необичног у њој што је одвајало од оних припрстих вртирепки којих је наша варош била пуна. Поред тога она се појављивала на корзоу само суботом и недељом као што приличи отменим и поштеним варошанима. А чим корзо почне да се проређује ње нестане са улице. Ни они најпажљивији не би могли да примете куда нестала, просто, као да је у земљу пропала.

Варош нам, одвајкада, није оскудевала у кафанама. Било их је на сваком углу. У њима се банчило до зоре. Код Лазарије су се окупљали монтери, рудари и механичари, а онај школованији свет одлазио је преко моста у Мотел и слушао ознојене и мршаве певачице како се увијају у јефтним хаљинама сањајући да ће једног дана певати пред отменом публиком, у раскошним ресторанима и још раскошнијим хаљинама.

Догађај који се крајем јесени деси код Лазарије, узарма целу варош, а црв сумње увуче се и код оних који су о Беби мислили све најлепше. Те ноћи, Руњо, шумски техничар и испичутура, опи се до бесвести. Онако пијан и грдан у лицу, блебетао је свашта: Ви и не слутите ко је она, говорио је док су му из уста излазиле бале, а кожа подбула и масна пресијавала се као да је премазана уљем. Она је највећа курвештина коју је варош имала. Кишу и псе вам је та ваша лепотица навукла у варош. Прост сте ви свет и не видите даље од носа. Сваке ноћи вам одлази у дугу варош са швалерима. Она је... Руњо и незаврши започету реченицу, јер му из уста шикну жутозелена течност, па се онако бесан и пијан скљока на прљави под кафане.

Сутрадан се Руњо попео на тешки камион који га је одвео, негде горе небу под облаке, да маркира облукву грађу. Варош је брујала на сва звона: Једни су претили да ће га следеће суботе научити памети, други су поверовали у његову причу, док су се они најстарији присећали како су сваке суботе и недеље када се она појављивала на улици примећивали да се један црн и велик облак надноси над варош.

После неколико недеља усеви се повратише, река истањи струг, стока одебља, земља просуши. Беба је сад чешће излазила. Чак се појављивала и дању. Обилазила је продавнице и посећивала фризерку! Хаљине је мењала скоро сваког дана. Најлепше јој је пристајала црвена хаљина са црним прслуком. Варошани да поблесаве. Копкало их је: одкуда њој паре да се тако облачи? Нагаћали су и

измишљали разне приче. Једни су говорили да је њен отац, гробар Коваљов, сахрањујући Драгог Калајдију ископао грдно благо. Драги Калајдија је био тепска вуџбагина. Целог живота је продавао канте за цвеће и живео од тога и милостиње. Једног јутра су га нашли крај реке, мртвог. У рукама је држао малу кантицу за цвеће. Они из црвеног крста дадоше по две хиљаде Коваљову и Пауну да га сахране на крај варошког гробља. Паун се одмах опио па га је Коваљов сам сахранио. Други су поверовали у Руњову причу о швалерима, а трећи само слегали раменима. Једно је сигурно: сви су они жудели за њеним телом и прижељкивали је у неком сутону надајући се да ће бар реч-две проговорити са њом.

Дани су краћали. Сељаци запекоше казне и ичеше да кољу свиње. По слезени се видело да ће прва половина зиме бити снежна и јака. Тако и би. Бећ почетком децембра небо заклонише густе и широке пахуљице, дани изгубише ону светлост, па од белине која све покри учини се као да завлада дуг и тежак сунон. Људи су се ретко усуђивали да крену на пут, и ако се из наше вароши могло ићи на све стране света.

Субота беше у цик зоре и мимо обичаја зајекташе црквена звона. Снег преста да пада, иза казновићких брда појави се руменило, дан се бистрио. Тог јутра силан свет измиле из кућа. Јецаји су попут ветра додиривали кожу, скупљали је, као што то може изненада и јака студен.

Кокоња је Код ловца причао окупљеној маси цео случај. Касно у ноћ, када се враћао из белог света, видео је да је код Варевског бука неки траг у провалију. Зауставио је свој теретњак, угалио батерију и спустио се тамо где је траг водио. У згужваним колима нашао их је у гомили, без даха. Безживотна, главом окренутој према небу, Беба Панић му се учинила лепша него икада.

Недеља освану топла и светла. Звона су брујала. Силан свет је придолазио у варош са свих страна. Огромна и црна поворка кретала се према варошком гробљу. За мртвачким колима, што су их вукла два дивна белца, ишао је гробар Коваљов и његова жена, затим вићенији варошани, редом. Из кола која су била паркирана испред кафана, изађе неколико странаца и помеша се са варошанима. Били су средњих година и лепо облечени. Варошани почеше да се гуркају. Чудило их је: одквда ти људи са стране када су знали да гробар Коваљов није имао никакву родбину, а и Беба се није дружила са туђим и непознатим светом? Поворка се осипала.

Када се варошани вратише са гробља и размилеше по граду, угледаше исте оне људе како улазе у своја кола. Пијани Руњо стајао је на раскрсници размахујући неком црном марамом. Људи из кола отпоздрављали су завијањем сирена.

Годину дана после овог догађаја, из воза који је долазио са севера, изађе једна жена, бујне косе, облик груди и дугих ногу. Постаја неколико тренутака, па се упути у варош.

Иза Саковског брда зави неки пас дуго и снажно.

Скитница, рекоше варошани.

По
бе
ба